

واجبات قرائت

۵. واجبات قرائت

۱. در قرائت، واجب است که کلمات، تلفظ شوند به طوری که قرائت بر آن صدق کند، از این رو قرائت قلبی یعنی گذراندن کلمات در قلب بدون تلفظ آنها که عنوان قرائت بر آن صدق نمی کند کافی نیست. نشانه ی صدق قرائت این است که خودش بتواند آنچه رامی خواند و بر زبان جاری می کند - اگر دچار سنگینی گوش یا سر و صدای محیط نیست - بشنود.

توجه

کسی که بر اثر ابتلا به بیماری لالی قادر به تکلم نیست، ولی حواس سالمی دارد، اگر نمازش را با اشاره بخواند صحیح و مجزی است.

۲. واجب است که قرائت، صحیح و بدون غلط باشد و کسی که به هیچ قسم نمی تواند صحیح آن را یاد بگیرد، باید هر طور که می تواند بخواند، و احتیاط مستحب آن است که نماز را به جماعت به جا آورد.

توجه

کسی که حمد و سوره و چیزهای دیگر نماز را به خوبی نمی داند و می تواند یاد بگیرد، چنانچه وقت نماز وسعت دارد باید یاد بگیرد، و اگر وقت تنگ است بنابر احتیاط واجب در صورتی که ممکن باشد باید نمازش را به جماعت بخواند.

ملاک صحت قرائت، عبارت است از رعایت حرکات و سکنت حروف و ادای آنها از مخارجشان به طوری که اهل لسان (عرب زبان) آن را ادای آن حرف بدانند نه حرف دیگر.

در قرائت، رعایت محسنات تجوید لازم نیست.

اگر یکی از کلمات حمد و سوره را نداند، یا عمد^۱ آن را نگوید، یا عمد^۱ به جای حرفی حرف دیگر بگوید، مثلاً به جای «ض» «ز» بگوید، یا زیر و زبر کلمات را تغییر دهد یا تشدید را نگوید، نماز او باطل است.

کسی که در قرائت حمد و سوره و یا در اعراب و حرکات کلمات نماز اشتباه می کرده است، مثلاً کلمه ی «یُولَد» را به جای فتح لام به کسر لام می خوانده، اگر عامد یا جاهل مقصر [۱] بوده بنابر احتیاط واجب نماز باطل است، و اگر جاهل قاصر [۲] بوده و با اعتقاد به صحت، به صورت مذکور می خوانده است، نمازش صحیح است.

[۱]. کسی که متوجه جهل خود بوده و راه های رفع جهالت خود را هم می داند ولی در آموختن احکام کوتاهی می کند.

[۲]. کسی که یا اصلاً متوجه جهل خود نیست و یا اگر متوجه است راهی برای برطرف کردن جهل خود ندارد.

«مَالِكٍ» در آیه ی شریفه ی «مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ» «مَلِكٍ» هم قرائت شده، و قرائت به هر دو صورت در نماز از باب احتیاط اشکال ندارد.

در قرائت نماز لازم نیست که اگر آیه یی را به آیه ی بعدی وصل کرد، حرکت آخر آیه را ظاهر کند، مثلاً اگر بگوید: «مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ» و نون آخر آیه را ساکن کند و بلافاصله بگوید: «إِيَّاكَ تَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ» اشکال ندارد. این کار را «وصل به سکون» می نامند، و همینطور است در مورد کلماتی که آیه از آنها تشکیل شده است، اگر چه در مورد اخیر احتیاط مستحب آن است که وصل به سکون نکند.

هرگاه نمازگزار هنگام خواندن «غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ» آن را بدون عطف فوری، با وقف بخواند و سپس «وَ لَا الضَّالِّينَ» را قرائت نماید، در صورتی که وقف و فاصله به مقداری باشد که به وحدت جمله ضرر نزنند اشکال ندارد.

اگر پس از وارد شدن در آیه ای، در صحت آیه قبل آن شک کند، به شک خود اعتنا نکند. همچنین اگر پس از وارد شدن در جمله بعدی، در صحت جمله قبل شک کند، مانند اینکه هنگام گفتن «إِيَّاكَ تَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ» شک کند که «إِيَّاكَ تَعْبُدُ» را صحیح ادا کرده یا نه، به شک خود اعتنا نکند. البته اگر آنچه را که در صحیح ادا کردن آن شک دارد، احتیاطاً دوباره بخواند، اشکال ندارد.

۳. هنگام قرائت حمد و سوره یا تسبیحات، بدن باید آرام و مستقر باشد، و در صورتی که بخواهد کمی جلو یا عقب برود یا بدن را کمی به طرف راست و چپ حرکت دهد، باید ذکر را که به خواندن آن مشغول است در حال این حرکت، قطع کند.